

## **Overzicht van ingediende moties en amendementen Partijcongres ChristenUnie 16 maart 2024**

Versie 15 maart 2024  
wijzigingen weergegeven in groen.

## Inhoud

Ingediende moties met preadvies 'Overnemen' .....	3
Motie 1 Code Rood .....	4
Motie 2 Een banaan, oh nee toch een mars .....	5
Motie 3 Help en bel.....	6
Motie 4 Stop conflictmineralen.....	7
Motie 5 Rechtvaardigde stagevergoeding .....	9
Motie 6 Sta voor vrede en verzoening .....	10
Ingediende amendementen met preadvies 'Overnemen' .....	12
Amendement 1 Zorg voor goede opvolging op bestaande wetgeving .....	13
Amendement 2 Leeftijdsgrenzen voor sociale media moet je goed handhaven.....	13
Amendement 3 Goede omgang met digitalisering vereist goed onderwijs .....	14
Amendement 4 Concretere begrenzing aan AI toepassingen.....	15
Amendement 5 Eurocommissaris voor Veiligheid en Defensie .....	15
Amendement 6 Frontex ondersteunt lidstaten bij handhaven buitengrens .....	16
Amendement 7 Geen ontwikkelingsgeld als drukmiddel .....	17
Amendement 8 Bevolkingsdichtheid factor bij verdelen migranten .....	18
Amendement 9 Overzeese gebieden horen ook bij de EU .....	19
Amendement 10 CBAM-regeling en ontwikkelingslanden .....	20
Amendement 11 Elektrisch vervoer is niet de enige duurzame mogelijkheid .....	20
Amendement 12 Aandacht voor de kwalijke rol van Iran .....	21
Amendement 13 Afrika hoort er ook bij .....	22
Amendement 14 Financieringstekort noodhulp .....	22
Ingediende amendementen met preadvies 'Ontraden' .....	24
Amendement 15 Sluit het initiatiefrecht bij het Europees Parlement niet uit .....	25
Amendement 16 Gelijkwaardigheid begint met verzoening .....	26

## **Ingediende moties met preadvies 'Overnemen'**

## Motie 1 Code Rood

Ingediend door Perspectief, hoofdindieners/woordvoerder Evelijn Zandberg

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Apeldoorn op 16 maart 2024, 50<sup>e</sup> partijcongres

- A. gelezen:
- de brief van de Branches Gespecialiseerde Zorg voor de Jeugd, professionals en cliëntenorganisaties, waarbij opgeroepen wordt voort te maken met de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd en de extra bezuinigingen van 511 miljoen euro te schappen voor 2025;
  - Perspectief samen met andere politieke jongerenorganisaties pas een actie 'code rood' heeft gelanceerd over de huidige staat van de jeugdzorg;
- B. constaterende dat:
- de bezuinigingen van 511 miljoen bovenop de 1,1 miljard euro komen die beschreven staat bij de Hervormingsagenda Jeugd;
  - de formatie in volle gang is en het onduidelijk is wat er in het nieuwe coalitieakkoord gaat staan over de jeugdzorg. Daarbij vertraging of stilstand funest is voor de reeds overbelaste jeugdzorg;
  - de bezuinigingen met name de meest kwetsbaren raken;
- C. overwegende dat:
- de gevolgen voor de wachtlijsten, met name voor complexe zorg, en kosten niet te overzien zijn als wordt doorgezet met de bezuinigingen;
  - er op dit moment onderzoek wordt gedaan naar evidence based behandeltechnieken wat de druk op de jeugdzorg fundamenteel kan doen afnemen;
  - de bezuinigingen volstrekt onverantwoord zijn voor een overbelaste jeugdzorg die kampen met een stelselmatig hoge werkdruk;
- D. spreekt uit dat:
- de ChristenUnie zich actief en intensief gaat inzetten de bezuinigingen van tafel te krijgen.

en gaat over tot de orde van de dag.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Het bestuur dankt Perspectief voor de inzet op dit onderwerp. De partij heeft zich de afgelopen tijd op veel manieren al ingezet om de extra bezuiniging van 511 miljoen van tafel te krijgen. Onze staatssecretaris Maarten van Ooijen heeft inmiddels de stap gezet om publiekelijk te laten merken dat hij deze bezuiniging niet verantwoord vindt. De Tweede Kamerfractie bevraagt actief de formerende partijen op hun standpunten en blijft er voor en achter de schermen aan werken dat deze bezuiniging niet doorgaat.

***Het Landelijk Bestuur adviseert deze motie over te nemen.***

---

## Motie 2 Een banaan, oh nee toch een mars

Ingediend door Perspectief, hoofdindienener/woordvoerder Evelijn Zandberg

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Apeldoorn op 16 maart 2024, 50<sup>e</sup> partijcongres

- A. gelezen:
- het laatste verkiezingsprogramma van de ChristenUnie en de noodoproep van gezinnen die voor hun kinderen geen verse groenten meer konden bieden door de huidige prijzen;
- B. constaterende dat:
- de BTW op groenten en fruit in 2019 is gestegen van 6% naar 9%;
  - sinds 2022 het Europese norm is dat landen zelf mogen bepalen of ze 0% BTW op hun groenten en fruit willen heffen;
- C. overwegende dat:
- lage inkomens verse groenten en fruit door deze prijsstijging en inflatie steeds moeilijker kunnen betalen;
  - gezonde voeding belangrijk is voor welzijn, fysieke gezondheid, concentratie en menig ziekte tegengaat;
  - de ChristenUnie een partij van rechtvaardigheid is en dit punt ook heeft opgenomen in het laatste verkiezingsprogramma;
- D. spreekt uit dat:
- het de hoogste prioriteit te geven om de BTW op groenten en fruit naar 0% te krijgen en deze noodzaak ook aan andere partijen over te dragen.

en gaat over tot de orde van de dag.

### Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

We herkennen de analyse en de ambitie van Perspectief. We willen graag dat gezonde voeding goedkoper wordt dan ongezonde voeding en daar helpt een laag/nultarief bij. De Tweede Kamerfractie ziet het als een oproep om zich in de Kamer ervoor te blijven inzetten dat hieraan gewerkt wordt, rekening houdend met de uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst.

***Het Landelijk Bestuur adviseert deze motie over te nemen.***

---

## Motie 3 Help en bel

Ingediend door Perspectief, hoofdindieners/woordvoerder Evelijn Zandberg

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Apeldoorn op 16 maart 2024, 50<sup>e</sup> partijcongres

- A. gelezen:
- de nieuwe Wet seksuele misdrijven
- B. constaterende dat:
- 1 op de 2 vrouwen en 1 op de 5 mannen in hun leven seksueel geweld meemaken, waarbij er jaarlijks 100.000 nieuwe slachtoffers zijn. Meegenomen dat vrouwen tussen de 12 en 25 jaar extra risico lopen;
  - in 2021 deed 12% van de slachtoffers van seksuele delicten een melding. Door de nieuwe wet zal vervolging makkelijker worden en zal dit percentage toenemen, omdat dwang niet langer aangetoond hoeft te worden maar er gekeken wordt of de pleger redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van een ontbrekende wil;
  - seksueel geweld de potentie heeft levens te verwoesten;
- C. overwegende dat:
- het bij nieuwsberichten en artikelen over suicide al jaren geleden is afgesproken een verwijzing naar 113 te vermelden en mensen hier gebruik van blijken te maken;
  - het voor slachtoffers van seksueel geweld onvoldoende duidelijk is waar zij terecht kunnen, terwijl berichten triggers zijn voor eigen ervaringen;
  - het voor welzijn en somatische klachten belangrijk is dat er snel gehandeld en behandeld wordt;
- D. spreekt uit dat:
- in navolging van 113, het goed zou zijn als het gratis telefoonnummer (0800-0188) van het Centrum Seksueel Geweld onder nieuwsberichten over seksuele misdrijven komt te staan. De ChristenUnie stimuleert dat waar mogelijk en begint hiermee op haar eigen kanalen.

en gaat over tot de orde van de dag.

### **Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen**

De indiener kaart terecht aan dat berichtgeving over seksueel geweld bij slachtoffers een trigger kan zijn. Het bestuur onderschrijft daarnaast de gedachte achter de motie: het is belangrijk dat slachtoffers van seksueel geweld het Centrum weten te vinden. Hierin ligt deels een rol voor de overheid. De Tweede Kamerfractie is bereid om te bezien of, en zo ja op welke manier de overheid deze rol beter kan oppakken. Daarnaast wil het Landelijk Bestuur dit in de eigen communicatie ook oppakken.

***Het Landelijk Bestuur adviseert deze motie over te nemen.***

---

## Motie 4 Stop conflictmineralen

Ingediend door een collectief van 18 leden, hoofdindiener Gaetan Mbwete

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Apeldoorn op 16 maart 2024, 50<sup>e</sup> partijcongres

A. gelezen:

- pagina 35 verkiezingsprogramma, regel 29 t/m 37. "Grondstoffen die belangrijk zijn voor de energietransitie worden gewonnen op de meest efficiënte locatie met de meest milieu- en omgevingsvriendelijke techniek, zo mogelijk binnen de EU of in bevriende landen met een stabiele democratische rechtsstaat."
- kobalt is een belangrijke grondstof voor batterijen in onder meer mobiele telefoons en elektrische auto's. Congo heeft de grootste kobalt voorraden ter wereld, bijna 50% volgens het FD<sup>1</sup>;
- er worden mensenrechten geschonden bij de winning van kobalt en koper in Congo<sup>2</sup>;
- een recordaantal van 6,9 miljoen mensen zijn ontheemd door conflicten in Oost-Congo welke o.a. veroorzaakt is door de gewilde kobalt grondstof<sup>3</sup>;
- in het oosten van Congo zijn 2,8 miljoen minderjarige kinderen met hun familie op de vlucht geslagen<sup>4</sup>;
- de VS en de EU dringen er bij Rwanda op aan om de steun aan rebellen die wreedheden begaan in de Democratische Republiek Congo stop te zetten, nadat in nu een VN-rapport melding wordt gemaakt van "bewijzen van directe interventies" door de strijdkrachten van Kigali in het mineraalrijke buurland<sup>5</sup>;
- maandag ondertekenden de Rwandese minister van Buitenlandse Zaken, Vincent Biruta, en de Europese commissaris voor Internationale Partnerschappen, Jutta Urpilainen, een principeakkoord over de zogenoemde kritieke grondstoffen die nodig zijn voor de groene omwenteling. Het feit dat de EU een akkoord met Kigali sluit op het moment dat het Rwandese leger een groots offensief voert in Oost-Congo is omstreden. Temeer omdat de deal over kritieke grondstoffen gaat, waarvan een behoorlijk deel vanuit Oost-Congo naar Rwanda is gesmokkeld<sup>6</sup>;

B. constaterende dat:

- in het verkiezingsprogramma weinig aandacht besteed is aan de humanitaire crisis in Congo, ondanks dat het land zeer cruciaal is voor onze energietransitie vanwege haar grondstoffen;
- de EU ondanks haar eigen waarschuwingen aan het adres van Rwanda in 2023 om de steun aan de M23 rebellen te staken, de EU in 2024 een principeakkoord tekent met het land. Tijdens het ondertekenen van het akkoord voerde het land een offensief in Congo uit<sup>7</sup>;
- de EU in 2017 een verordening heeft aangenomen waarin een verbod is opgenomen voor export van conflictmineralen naar de EU<sup>8</sup>;
- De EU, ondanks het verbod op conflictmineralen, een principeakkoord sluit met Rwanda dat grondstoffen uit het zwaar gedestabiliseerde Congo smokkelt<sup>9</sup>;

<sup>1</sup> <https://nos.nl/artikel/2490162-amnesty-mensenrechten-geschonden-bij-winning-kobalt-en-koper-in-congo> <https://fd.nl/weekend/1303528/de-vloek-van-het-kobalt>

<sup>2</sup> <https://nos.nl/artikel/2490162-amnesty-mensenrechten-geschonden-bij-winning-kobalt-en-koper-in-congo>

<sup>3</sup> <https://nos.nl/artikel/2496177-bijna-7-miljoen-vluchtelingen-geteld-in-congo-niet-eerder-zo-veel-mensen-ontheemd>

<sup>4</sup> <https://nos.nl/artikel/2489741-rebellen-in-congo-laten-babytweeling-achter-met-bomgordel-om>

<sup>5</sup> [Rwanda criticised for backing rebels in DRC accused of atrocities \(ft.com\)](https://www.ft.com/content/2023/11/22/rwanda-criticised-for-backing-rebels-in-drc-accused-of-atrocities)

<sup>6</sup>

[https://m.standaard.be/cnt/dmf20240222\\_97616019#:~:text=Minister%20van%20Buitenlandse%20Zaken%20Christophe,die%20uit%20Congo%20bodem%20komen.%E2%80%9D](https://m.standaard.be/cnt/dmf20240222_97616019#:~:text=Minister%20van%20Buitenlandse%20Zaken%20Christophe,die%20uit%20Congo%20bodem%20komen.%E2%80%9D)

<sup>7</sup> [Rwanda criticised for backing rebels in DRC accused of atrocities \(ft.com\)](https://www.ft.com/content/2023/11/22/rwanda-criticised-for-backing-rebels-in-drc-accused-of-atrocities)

<sup>8</sup> [https://policy.trade.ec.europa.eu/development-and-sustainability/conflict-minerals-regulation\\_en](https://policy.trade.ec.europa.eu/development-and-sustainability/conflict-minerals-regulation_en)

<sup>9</sup>

[https://m.standaard.be/cnt/dmf20240222\\_97616019#:~:text=Minister%20van%20Buitenlandse%20Zaken%20Christophe,die%20uit%20Congo%20bodem%20komen.%E2%80%9D](https://m.standaard.be/cnt/dmf20240222_97616019#:~:text=Minister%20van%20Buitenlandse%20Zaken%20Christophe,die%20uit%20Congo%20bodem%20komen.%E2%80%9D)

- C. overwegende dat:
- als wij de energietransitie willen bereiken, niet om Congo heen kunnen vanwege haar grote voorraad kritieke grondstoffen;
  - een land als Congo niet geholpen is met enkel ontwikkelingssamenwerking;
  - het principeakkoord tussen de EU en Rwanda is een klap in het gezicht van de 6,9 miljoen Congolese die ontheemd zijn;
  - de EU haar eigen regels niet respecteert en op deze manier een bijdrage levert aan het verder destabiliseren van de Oost Congo;
- D. spreekt uit dat:
- Het wenselijk is dat de EU fractie zich uitdrukkelijk uitspreekt tegen het principe akkoord met Rwanda;
  - De EU-fractie een beleid ontwikkeld voor Congo, dat meer behelst dan alleen ontwikkelingssamenwerking;
  - De EU fractie erop toeziet hoe de procedures tot partnerschappen in de toekomst beter getoetst worden.

en gaat over tot de orde van de dag.

## **Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen**

De Eurofractie deelt de zorgen die in de motie aan de orde komen en wil hier graag politiek werk van maken. De Eurofractie zegt toe in het Europees Parlement aandacht te vragen voor de situatie in Congo en ook de rol van Rwanda daarin.

Ook zegt zij toe de Europese Commissie kritisch te bevragen over hoe het principeakkoord met Rwanda tot stand is gekomen, en hoe dit zich verhoudt tot de eerdere, maar helaas nog steeds relevante, kritiek van de EU op de steun van Rwanda aan rebellengroeperingen en de militaire betrokkenheid van het Rwandese leger hierbij.

De Eurofractie behoudt zich het recht voor om op een passende manier vorm te geven aan deze kritiek. Het bestuur ziet deze motie als onderstreping van de inzet van de Eurofractie op dit onderdeel.

***Het Landelijk Bestuur adviseert deze motie over te nemen***

---



## Motie 5 Rechtvaardigde stagevergoeding

Ingediend door Perspectief, hoofdindiener Evelijn Zandberg

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Apeldoorn op 16 maart 2024, 50<sup>e</sup> partijcongres

- A. gelezen:
- De Tweede Kamer heeft in het verleden ministers gevraagd betere afspraken te maken voor een eerlijke stagevergoeding voor studenten. Dit is toen niet gelukt. Recent is een motie ingestemd waarin de regering wordt opgeroepen om in overleg met de vakbonden te onderzoeken wat nodig is de stagevergoeding goed te regelen, maar dit niet betekent dat er meteen een eerlijke stagevergoeding komt voor alle studenten;
- B. constaterende dat:
- op dit moment 16% van de mbo-studenten en 44% van de hbo/wo-studenten geen stagevergoeding ontvangt;
  - er geen minimale stagevergoeding verplicht is en er te veel macht bij werkgevers ligt om een stageovereenkomst in te vullen;
  - er nu een onderscheid is tussen opleidingsniveau of sector voor het krijgen van een stagevergoeding;
- C. overwegende dat:
- studenten nu een bijbaan nodig hebben om hun stage te kunnen betalen;
  - het studenten tegenhoudt stage te lopen en praktijkervaring op te doen in hun sector;
  - de druk op studenten verder toeneemt en de studie uitval toeneemt;
- D. spreekt uit dat:
- de ChristenUnie zich moet inspannen voor een hogere stagevergoeding die recht doet aan het gedane werk en de bijdrage van studenten aan bedrijven, de overheid en organisaties en geen onderscheid maakt tussen sector of opleidingsniveau.

en gaat over tot de orde van de dag.

### **Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen**

De Tweede Kamerfractie is voorstander van een minimum stagevergoeding, die op zijn minst de onkosten dekt die de student in verband met de stage maakt. Deze kan worden opgenomen in de cao. Het bestuur ziet deze motie als ondersteuning van de inzet van de fractie en geeft daarom het preadvies overnemen. Daarbij merkt het wel op dat de hoogte van de stagevergoeding kan verschillen per sector of opleidingsniveau.

***Het Landelijk Bestuur adviseert deze motie over te nemen.***

---

## Motie 6 Sta voor vrede en verzoening

Ingediend door Perspectief, hoofdindiener Willem Holdijk

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Apeldoorn op 16 maart 2024, 50<sup>e</sup> partijcongres

- A. constaterende dat:
- de beginselverklaring van de ChristenUnie de titel 'Vrede zoeken, recht doen' draagt;
  - de ChristenUnie in haar verklaring het zoeken naar vrede omschrijft als 'blijven werken aan verzoening in een wereld vol conflicten' en het doen van recht omschrijft als 'je inzetten voor een menswaardig bestaan voor de ander';
- B. overwegende dat:
- na een oorlog slachtoffers, daders en nabestaanden (opnieuw) samen moeten kunnen leven;
  - echte vrede vraagt om een langetermijnperspectief voor de maatschappij waarin slachtoffers, daders en nabestaanden met elkaar leven;
  - vrede meer vraagt dan een politieke, juridische en/of militaire beëindiging van een oorlog of een conflict;
  - **de strijdende partijen er samen niet uit gaan komen en er daarom 'massale druk van buitenaf' nodig is voor een politieke oplossing;**<sup>10</sup>;
- C. spreekt uit dat:
- de ChristenUnie zich vanuit haar beginselprogramma actief wil inzetten voor vrede en verzoening tussen Israëli's en Palestijnen;
  - onze partij in onze gegeven positie de verantwoordelijkheid heeft ons actief in te zetten voor vrede, verzoeningsprocessen en een langetermijnperspectief als bouwsteen voor vrede en recht;
  - het essentieel is een breed gedragen visie te formuleren op hoe we als partij willen bijdragen aan vrede in Israël en Palestina;
- D. verzoekt het Landelijk Bestuur:
- om een besloten ledenbijeenkomst te houden over Israël en Palestina waar leden van de ChristenUnie zorgen, ideeën en dromen voor vrede tussen Israëli's en Palestijnen kunnen delen in aanwezigheid van leden van het Landelijk Bestuur en de Tweede Kamerfractie.
  - om zich samen met de volksvertegenwoordigers van de ChristenUnie, en de leden van de Tweede Kamer in het bijzonder, actief in te zetten voor vrede, verzoening en recht in het conflict tussen Israël en Palestina zodat nieuwe generaties mogen opgroeien met een hoopvol perspectief.

en gaat over tot de orde van de dag.

### Toelichting:

Onder een deel van de achterban van de ChristenUnie heerst onvrede over de opstelling van de ChristenUnie ten aanzien van de situatie in Gaza en de houding van Israël in de oorlog. In een samenwerking tussen het WI, het landelijk bestuur en Perspectief is vorig jaar een gespreksavond georganiseerd over dit gevoelige thema. De avond was een mooi startpunt, maar de hunkering naar verdieping en een lange termijnvisie op vrede en verzoening groeit.

**Perspectief heeft zorgen hierover meermaals op tafel gelegd, maar ziet tot op heden nog niet voldoende terug hoe de ChristenUnie handen en voeten geeft aan kritiek in de partij. Omdat we zien dat de behoefte aan gesprek in de partij groot is, roepen we op tot een besloten ledenbijeenkomst**

---

<sup>10</sup> <https://www.nd.nl/nieuws/nederland/1213030/voormalig-commandant-mart-de-kruif-dreigen-van-israel-met-aan>

met een essentieel kenmerk: een ledenbijeenkomst waarbij luisteren centraal staat, waarbij leden het woord krijgen en de partij luistert naar hun zorgen, ideeën en dromen.

Dit levert input op. Input die in ieder geval in overwegingen en bezinning binnen de partij meegenomen moet worden. Verdere oriëntatie op wat hiermee te doen kan, in lijn met de oproep tot het ontwikkelen van een breed gedragen visie, in een later stadium uitgewerkt worden.

De motie 'Sta voor vrede en verzoening' heeft, zoals te lezen, ook een uitsprekend karakter. Hierin wordt datgene uitgesproken door de partij waar we vanuit onze christelijk-sociale beweegredenen al voor staan, maar wat onvoldoende stem heeft gekregen in deze turbulente tijd. Dit betreft het actief *blijven* inzetten voor vrede en verzoening tussen de *Israëli's* en *Palestijnen*. Dit te doen in samenspraak met leden, en daarbij oog te hebben voor een *langetermijnperspectief* voor de Israëli'sche en Palestijnse bevolking.

Ten slotte is ook een oproep tot het ontwikkelen van een breed gedragen visie terug te vinden in de motie. Dit vereist uitvoerige processen, input vanuit de leden en experts binnen de partij en oog voor de actualiteiten in Israël en het brede Midden-Oosten. Dit is nadrukkelijk geen oproep tot het drastisch omgooien van de koers, maar juist om zuiver en geworteld in onze grondbeginselen te handelen en daarop zichtbaar, herkenbaar en geloofwaardig te communiceren.

We koesteren onze partij en dragen die een warm hart toe en zien deze motie als middel om het gesprek binnen de partij te kunnen voeren.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Het Landelijk Bestuur deelt het verlangen van de indieners naar een rechtvaardige vrede van onderop, die recht doet aan de legitieme belangen van beide partijen. Dat is ook altijd de inzet geweest van onze verkiezingsprogramma's, zowel landelijk als Europees.

Daarnaast herkennen we het belang om over thema's waarbij leden een sterke betrokkenheid ervaren het gesprek binnen de partij te voeren. Onze wens tot een rechtvaardige, duurzame vrede voor Israël en de Palestijnen is zo'n thema.

De motie doet geen oproep tot het veranderen van onze koers, maar wel tot een zorgvuldig, besloten gesprek waarin leden hun zorgen, ideeën en dromen kunnen delen. Dat gesprek faciliteren wij graag.

***Het Landelijk Bestuur adviseert deze motie over te nemen.***

---

## **Ingediende amendementen met preadvies 'Overnemen'**

Ingediende amendementen bij het verkiezingsprogramma 'Geloofwaardig Europa'

## Amendement 1 Zorg voor goede opvolging op bestaande wetgeving

Ingediend door ChristenUnie Noord-Brabant, hoofdindiener Feico Lanting

Vindplaats: pagina 10, regelnr(s) 30

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

uitwisselen van persoonsgegevens.

### Tekstvoorstel:

Afgelopen jaren is al veel wetgeving ontwikkeld, zoals de wet inzake digitale diensten (Digital Services Act), de wet inzake digitale markten (Digital Markets Act), en de kunstmatige intelligentie verordening (Artificial Intelligence Act). De ChristenUnie pleit voor goede implementatie van deze wetten en voor controle op de effecten daarvan.

### Toelichting:

Er is al wetgeving ontwikkeld (en ook in werking getreden) met betrekking tot digitale dienstverlening en kunstmatige intelligentie. Het is goed om dat te erkennen maar juist ook om te zorgen dat deze wetgeving goed wordt uitgevoerd en gecontroleerd.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Implementatie en controle van aangenomen wetten is in principe standaard, wat dat betreft voegt dit amendement niets wezenlijks toe. Het kan echter ook geen kwaad het wel te benoemen, daarom het advies om dit over te nemen.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 2 Leeftijdsgrenzen voor sociale media moet je goed handhaven

Ingediend door ChristenUnie Noord-Brabant, hoofdindiener Feico Lanting

Vindplaats: pagina 10, regelnr(s) 35, 36

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

en te handhaven.

### Tekstvoorstel:

Veilig en verantwoord gebruik van persoonsgegevens staat voorop bij de keuze op welke wijze de handhaving plaatsvindt.

### Toelichting:

Wanneer handhaving bij de sociale mediaplatforms zelf komt te liggen zal dat er waarschijnlijk toe leiden dat sociale mediaplatforms zelf om het uploaden van paspoorten etc. gaan vragen. Het is zeer de vraag of dat gewenst is. We moeten ons hier wel van bewust zijn dat leeftijdseisen aan het gebruik van sociale media dit met zich meebrengt. Ook het vormgeven van de leeftijdsidentificatie via eID

(Europese Digitale Identiteit) heeft zijn nadelen. Mogelijk zijn er nog alternatieve opties. Als ChristenUnie pleiten we voor een goed onderbouwde keuze om veilig en verantwoord gebruik van persoonsgegevens leidend te laten zijn.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Veilig en verantwoord gebruik van persoonsgegevens is voor de ChristenUnie een belangrijk punt. Met deze tekst wordt hiervoor extra aandacht gevraagd. De VPC kan zich vinden in de aanvulling.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 3 Goede omgang met digitalisering vereist goed onderwijs

Ingediend door ChristenUnie Noord-Brabant, hoofdindieners Feico Lanting

Vindplaats: pagina 10, regelnr(s) 39

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

uit Europa geweerd.

### **Tekstvoorstel:**

Vergroot digitale vaardigheid van jongeren. Onderwijs is geen taak van de Europese Unie. Zij kan echter wel een rol spelen in het vergroten van digitale vaardigheden van Europese jongeren door nationale initiatieven op dit gebied te steunen en te faciliteren, bij voorkeur met nauwe betrokkenheid van kenniscentra over jongeren en digitalisering.

### **Toelichting:**

Voorlichting en onderwijs is essentieel om te zorgen dat jongeren op een goede manier kunnen omgaan met digitale diensten, en dus weerbaarder worden tegen mogelijke negatieve invloeden. Kennisdeling tussen lidstaten kan ook informeel plaatsvinden als daar behoefte aan is. De EU kan een rol spelen in het financieren van programma's voor jongeren m.b.t. digitale vaardigheden, met name in gebieden waar deze achterblijven.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Onderwijs als zodanig is geen taak van de Europese Unie. Dit laat onverlet dat er informeel kennisdeling tussen lidstaten, kan plaatsvinden als daar behoefte aan is. Het genoemde punt ten aanzien van de weerbaarheid van jongeren is een goede aanvulling. De VPC ondersteunt om die reden dit voorstel.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 4 Concretere begrenzing aan AI toepassingen

Ingediend door ChristenUnie Noord-Brabant, hoofdindiener Feico Lanting

Vindplaats: pagina 10, regelnr(s) 44-47

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

op risicovolle AI-toepassingen.

### Tekstvoorstel:

„, waar AI keuzes maakt die invloed hebben op mensen of waar AI het menselijke keuzeprocess beïnvloedt. Je kunt hierbij denken aan adviezen van AI aan artsen, het gebruik van AI voor defensie, of inzet van AI om advertenties succesvoller te maken door personalisatie.

### Toelichting:

Hoewel velen ook kunstmatige intelligentie zullen willen begrenzen, blijft ons standpunt nu erg abstract, en daarmee moeilijk uitlegbaar. Met dit amendement willen we enkele concrete voorbeelden geven van gebieden waar we kritisch moeten zijn op het inzetten van kunstmatige intelligentie.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Goede aanvulling, ongewijzigd overnemen.

*Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.*

---

## Amendement 5 Eurocommissaris voor Veiligheid en Defensie

Ingediend door Perspectief, hoofdindiener Willem Holdijk

Vindplaats: pagina 12, regelnr(s) 45

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

moet worden verbeterd

### Tekstvoorstel:

"Een Eurocommissaris voor de Defensie-industrie. Coördinatie van het versterken van de militaire capaciteit van Europese lidstaten en van de Europese defensie-industrie is cruciaal voor een sterk en veilig Europa. Afstemming van productie van munitie, gezamenlijke inkoop en taakverdeling van militaire capaciteit zorgt voor een efficiënte besteding van middelen. Een nieuw te benoemen Eurocommissaris voor de Defensie-industrie moet hier vanuit Europa op toezien. Deze commissaris krijgt een coördinerende rol, maar geen zeggenschap over strategische of militaire besluiten. Dit blijft voorbehouden aan de lidstaten."

### Toelichting:

Perspectief ziet in het programma van de ChristenUnie de terechte oproep "Het is dus belangrijk dat de EU bijdraagt aan de efficiëntere besteding van nationale defensiebudgetten, gericht op het versterken van de interoperabiliteit, standaardisatie van materieel en gemeenschappelijke ontwikkel- en inkoopprogramma's." In het programma wordt dus reeds gepleit voor efficiëntere besteding van middelen en het versterken van de interoperabiliteit.

Perspectief is het aan de andere kant tevens eens met de afkeer tegen een Europees leger. Met dit amendement wordt hier dan ook nadrukkelijk niet op voorgesorteerd. Het voorliggende amendement heeft oog voor de defensieve uitdagingen waar Europa voor staat en streeft naar de noodzakelijke verbetering van de coördinatie van het proces door de benoeming van een Eurocommissaris voor defensie. Een sterkere, efficiëntere en effectievere defensie van ons continent is een urgente aangelegenheid waar een commissaris voor nodig is. Hierbij is de onvoorwaardelijke steun aan Oekraïne en onafhankelijker worden van de Verenigde Staten onderdeel van de onderbouwing, wat nogmaals concreet benadrukt dat de ChristenUnie dit mede als reden ziet om de huidige defensie te versterken.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

De VPC kan zich vinden in het pleidooi om een aparte Eurocommissaris aan te stellen voor zaken gerelateerd aan defensie. Dit voorstel resoneert met de politieke actualiteit, en is een mooie illustratie van de constructieve opstelling van de ChristenUnie als het gaat om Europese defensiesamenwerking.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 6 Frontex ondersteunt lidstaten bij handhaven buitengrens

Ingediend door een collectief van 10 leden, hoofdindiener Emile van Velsen

Vindplaats: pagina 16, regelnr(s) 37 -38

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

De ingezette hervorming

### Tekstvoorstel:

De ingezette hervorming van de organisatie, met meer nadruk op het bewaken van fundamentele rechten **en het ondersteunen van de lidstaten bij effectieve handhaving van buitengrenzen**, wordt doorgezet en Frontex komt onder streng toezicht te staan van het Europees Parlement en de raad.

### Toelichting:

Effectief toezicht op nakoming van fundamentele mensenrechten moet zeker plaatsvinden na melding van incidenten, maar onze tekst dient wel in balans te blijven door ook de effectiviteit van Frontex m.b.t. ondersteuning bij het handhaven van buitengrenzen van de EU te noemen. Dit is namelijk de primaire taak van Frontex die in de tekst onderbelicht is. Daardoor komen onze uitgangspunten van rechtvaardigheid en draagkracht van de samenleving ook in balans terug in deze uitwerking van beleid. Deze toevoeging past ook bij de algemene voorkeur van onze traditionele stemmers.

De ChristenUnie heeft voor migratie een unieke combinatie van uitgangspunten: barmhartigheid en rechtvaardigheid in het immigratiedossier, en tegelijkertijd ook het belang van grip op migratie. Dit is een positie die potentieel veel principiële maar redelijke kiezers kan aanspreken. Het amendement richt zich slechts op de passage die onvoldoende duidelijk en/of vooruitlopen op keuzes die later nog gemaakt moeten worden in de nieuwe partijvisie op migratie. Deze nieuwe partijvisie is toegezegd naar aanleiding van de motie "Aanstelling commissie voor lange termijnvisie op migratie" op het partijcongres van 26 november 2022.



## Preadvies Landelijk Bestuur: Overnemen

Het ondersteunen van de lidstaten bij effectieve handhaving van buitengrenzen is een goede aanvulling die past binnen het uitgangspunt van rechtvaardigheid. Om die reden willen we dit punt overnemen.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

### Amendement 7 Geen ontwikkelingsgeld als drukmiddel

Ingediend door Perspectief, hoofdindieners Willem Holdijk

Vindplaats: pagina 17, regelnr(s) 16 - 21

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

van deze afspraken.

#### Tekstvoorstel:

Ontwikkelingssamenwerking en internationale handel maken deel uit van een geheel aan bilaterale betrekkingen waarbinnen ook afspraken over migratie kunnen worden gemaakt. Ontwikkelingssamenwerking is echter niet bedoeld als drukmiddel, en moet dus primair worden ingezet voor hulp bij de ontwikkeling van burgers en instellingen.

#### Toelichting:

Ontwikkelingssamenwerking is van groot belang voor de meest kwetsbaren in fragiele contexten. Met een (tijdelijke) stop op Europees ontwikkelingsgeld om druk te zetten op landen van herkomst zodat ze migranten terugnemen, raken we juist die meest kwetsbaren die de hulp zo hard nodig hebben. Dit amendement maakt duidelijk dat we mensenlevens niet inzetten als drukmiddel in vluchtelingendeals. Daarbij dragen Europese ontwikkelingsbudgetten op dit moment al bij aan de opvang van vluchtelingen in eigen landen, een extra koppeling tussen Europese migratieproblematiek en ontwikkelingssamenwerking is er één te veel.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

De VPC kan zich vinden in de strekking van dit amendement. Ontwikkelingssamenwerking en internationale handel maken deel uit van een geheel aan bilaterale betrekkingen waarbinnen ook afspraken over migratie kunnen worden gemaakt. Als ontwikkelingshulp of handelsafspraken als positieve prikkel gebruikt kunnen worden om ook afspraken te maken over migratie mag dit niet bij voorbaat worden uitgesloten. Iets anders is wanneer afspraken over migratie een harde voorwaarde worden voor het toekennen van ontwikkelingshulp of het maken van handelsafspraken. Daar moet de ChristenUnie een grens trekken.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 8 Bevolkingsdichtheid factor bij verdelen migranten

Ingediend door een collectief van 10 leden, hoofdindiener Emile van Velsen

Vindplaats Blz. 17 regel 40, toevoegen 'bevolkingsdichtheid'

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

Rekening gehouden met

### Tekstvoorstel:

Bij deze verdeling wordt rekening gehouden met **de bevolkingsdichtheid en** het welvaartsniveau van de lidstaten.

### Toelichting:

Om de opvang van legale asielzoekers rechtvaardig cq. 'eerlijk' te verdelen binnen de EU dient de voor Nederland zeer relevante factor toegevoegd te worden, namelijk: bevolkingsdichtheid. Deze toevoeging past ook bij de algemene voorkeur van onze traditionele stemmers.

De ChristenUnie heeft voor migratie een unieke combinatie van uitgangspunten: barmhartigheid en rechtvaardigheid in het immigratiedossier, en tegelijkertijd ook het belang van grip op migratie. Dit is een positie die potentieel veel principiële maar redelijke kiezers kan aanspreken. Het amendement richt zich slechts op de passage die onvoldoende duidelijk en/of vooruitlopen op keuzes die later nog gemaakt moeten worden in de nieuwe partijvisie op migratie. Deze nieuwe partijvisie is toegezegd n.a.v. de motie "Aanstelling commissie voor lange termijnvisie op migratie" op het partijcongres van 26 november 2022.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

De VPC is overtuigd van de relevantie van betreffende passage. Wel erkent de VPC dat bevolkingsdichtheid inderdaad ook een relevante factor is. De VPC stelt daarom voor de passage te wijzigen.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 9 Overzeese gebieden horen ook bij de EU

Ingediend door een collectief van 11 leden, hoofdindiener Nathalie Nede

Vindplaats: pagina 23, regelnr(s) 3 - 5, 47

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

het Europese continent.

### Tekstvoorstel:

Na regel 5: Het motto van de Europese Unie 'in verscheidenheid verenigd' geeft weer dat de samenwerking binnen de EU gevormd wordt door vele verschillende culturen, talen en tradities van het Europese continent **én Europese overzeese gebieden.**

En na regel 47 toe te voegen:

Overzeese gebieden worden meer betrokken

**De Europese overzeese gebieden worden meer betrokken bij de vormgeving van Europees beleid dat direct invloed op deze gebieden heeft.**

### Toelichting:

De Europese overzeese gebieden horen ook bij de EU. Die mogen we niet vergeten.

## Preadvies Landelijk Bestuur - Overnemen

De VPC kan zich vinden in de strekking van dit amendement. Om de proportionaliteit te waarborgen is het goed om te weten dat het specifiek om Europees beleid ten opzichte van overzeese gebieden gaat.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 10 CBAM-regeling en ontwikkelingslanden

Ingediend door Perspectief, hoofdindiener Willem Holdijk

Vindplaats: pagina 26, regelnr(s) 37

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

klimaatregelgeving te vermijden.

### Tekstvoorstel:

Bij het verbreden van de CBAM-regelgeving moeten we oog blijven houden voor de export vanuit ontwikkelingslanden. De belasting mag de ontwikkeling van lage inkomenslanden niet schaden. Daarom gebruiken we (een deel van) de opbrengsten van deze belasting voor de klimaatprioriteiten van deze landen, zoals het vergroenen van de (export)industrie. Tevens betrekken we lage inkomenslanden nauw bij de besluitvorming en implementatie van deze belasting.

### Toelichting:

De uitbreiding van de CBAM-regelgeving is een goede stap voor een groenere Unie. Maar daarnaast is het ook een belangrijke stap om lage- en middeninkomenslanden te beschermen voor vervuilende bedrijven die wet- en regelgeving proberen te ontlopen door hun vervuilende industrie op te tuigen in armere landen, waar de resultaten van deze vervuiling direct zichtbaar worden voor de lokale gemeenschap. Tegelijkertijd moeten we oog houden voor de economische activiteit in deze landen, en hun bijdragen aan ons internationale handelssysteem niet belemmeren. Daarom is het van belang dat we hen meenemen in de besluitvorming en implementatie van CBAM, en opbrengsten door CBAM beschikbaar te stellen voor het bestrijden van klimaatuitdagingen in het mondiale zuiden. Zo slaan we twee vliegen in één klap: producten op de Europese markt worden groener, en ontwikkelingslanden worden geholpen in hun klimaattransitie. Met dit amendement worden de belangen en positie van ontwikkelingslanden nadrukkelijker meegenomen.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

De VPC vindt dit een goed amendement en adviseert om het over te nemen, met dien verstande dat de haakjes die de woorden 'een deel van' omgeven worden weggelaten.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement met deze beperkte aanpassing over te nemen.***

---

## Amendement 11 Elektrisch vervoer is niet de enige duurzame mogelijkheid

Ingediend door ChristenUnie Noord-Brabant, hoofdindiener Feico Lanting

Vindplaats: pagina 33, regelnr(s) 11

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **wijzigen**

**Eerste en laatste drie woorden van de oorspronkelijke passage als u iets wilt wijzigen of weglaten:**

naar volledig elektrisch in 2035.

**Tekstvoorstel:**

naar volledig emissievrij in 2035.

**Toelichting:**

De ambitie van "volledig elektrisch" in 2035 moet worden geherformuleerd naar "volledig emissievrij". Ook waterstof en ijzerbrandstof vallen onder de emissievrije mogelijkheden.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Dit betreft een goede en nuttige aanscherping.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 12 Aandacht voor de kwalijke rol van Iran

Ingediend door PerspectieF, hoofdindiener Willem Holdijk

Vindplaats: pagina 46, regelnr(s) 14

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

een nieuw handelsakkoord

**Tekstvoorstel:**

Iran. De Europese Unie moet in haar beleid richting Iran afscheid nemen van kortstondig economisch gewin als uitgangspunt. Iran speelt in het Midden-Oosten een zeer kwalijke rol door het sponsoren van terrorisme en gewapende militias, het systematisch schenden van mensenrechten en het grootschalig leveren van drones aan Rusland voor de oorlog in Oekraïne. De ChristenUnie wil dat de Iraanse Revolutionaire Garde op de Europese terreurlijst wordt geplaatst.

**Toelichting:**

Iran is geen werkbare partner voor de EU. Kortstondig economisch gewin voert nog steeds de boventoon om de relatie met Iran werkbaar te houden, terwijl we spreken over een regime dat grossiert in het schenden van mensenrechten, het martelen van oppositiekandidaten en het investeren in gewapend terrorisme met name tegen de staat Israël. Met dit amendement wil PerspectieF dat de ChristenUnie de nodige aandacht geeft aan de grote destabiliserende rol van Iran in het Midden-Oosten. Een goede start hierin is het plaatsen van de Iraanse Revolutionaire Garde op de Europese terreurlijst.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

De VPC erkent de relevantie van dit amendement en adviseert dit ongewijzigd over te nemen.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 13 Afrika hoort er ook bij

Ingediend door een collectief van 12 leden, hoofdindiener Nathalie Nede

Vindplaats: pagina 46, regelnr(s) 17

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

Latijns-Amerika en Azië

### Tekstvoorstel:

Relaties met regionale organisaties in Latijns-Amerika, Azië en Afrika

### Toelichting:

In de paragraaf EU en de wereld hoort ook het Afrikaanse continent benoemd te worden. Het verbeteren van de handelsrelaties is daarin één van de aandachtspunten.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

De VPC erkent de relevantie van dit amendement en adviseert dit ongewijzigd over te nemen.

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## Amendement 14 Financieringstekort noodhulp

Ingediend door Perspectief, hoofdindiener Willem Holdijk

Vindplaats: pagina 47, regelnr(s) 39

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **Toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

banden wordt gelegd

### Tekstvoorstel:

De tekst wordt als volgt gewijzigd (en geïntegreerd in het kopje 'investeren' op p.46):

**Investeren.** De EU-lidstaten stimuleren elkaar om zo snel mogelijk te voldoen aan de internationale norm om jaarlijks 0,7% van het BNI in ontwikkelingssamenwerking te investeren. Ook blijven de EU en de lidstaten ruimhartig geld uittrekken voor noodhulp, zodat slachtoffers van rampen en conflict adequate toegang kunnen krijgen tot essentiële ondersteuning als water, voedsel, medicijnen en onderdak.

### Toelichting:

De wereldwijde noden zijn de afgelopen jaren sterk gestegen ten gevolge van klimaatverandering, COVID-19 en een toenemend aantal conflicten.<sup>1</sup> Het aantal mensen geconfronteerd met (en risico op) acute hongersnood is in twee jaar tijd meer dan verdubbeld van 135 miljoen mensen verspreid over 53 landen naar 345 miljoen mensen verspreid over 79 landen.<sup>2</sup> Daarbovenop nemen conflicten en instabiliteit wereldwijd toe, getuige de verdubbeling van het aantal slachtoffers van oorlog en conflict in 2022 van 120.000 (2021) naar 238.000 (2022).<sup>3</sup> Ondanks de stijgende noden blijven financiële middelen achter. Sinds 2016 werd nooit meer dan 64 procent van de door de VN benodigde financiële middelen opgehaald. In 2023 eindigde de teller op slechts 40 procent.<sup>4</sup> Hierdoor blijven miljoenen

slachtoffers van rampen en conflict verstoken van essentiële ondersteuning als water, voedsel, medicijnen en onderdak. Daarom zijn grotere investeringen in wereldwijde acute noodhulp en wederopbouw cruciaal. De Europese instituties tezamen waren in 2021 de 3e grootste donor van humanitaire hulp in het buitenland, na Amerika en Duitsland.<sup>5</sup> Het is voor het welzijn van miljoenen mensen van cruciaal belang om deze lijn de komende periode door te trekken, en in diplomatiek verband te pleiten voor grotere investeringen in noodhulp en wederopbouw. Zo hebben we oog voor onze kwetsbare naasten buiten de Unie.

## **Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen**

De VPC steunt de strekking van dit amendement. Het is goed om expliciet aandacht te vragen voor noodhulp, omdat de scheidslijn tussen humanitaire hulp en ontwikkelingshulp soms vaag is (en ontwikkelingshulp wel expliciet aan bod komt in het verkiezingsprogramma).

***Het Landelijk Bestuur adviseert het amendement over te nemen.***

---

## **Ingediende amendementen met preadvies 'Ontraden'**

Ingediende amendementen bij het verkiezingsprogramma 'Geloofwaardig Europa'



## Amendement 15 Sluit het initiatiefrecht bij het Europees Parlement niet uit

Ingediend door Perspectief, hoofdindieners/woordvoerder Willem Holdijk

Vindplaats: pagina 6, regelnr(s) 35 - 37

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **wijzigen**

### Eerste en laatste drie woorden van de oorspronkelijke passage als u iets wilt wijzigen of weglaten:

De ChristenUnie ziet... het Europees Parlement

### Tekstvoorstel:

"De ChristenUnie ziet weinig in transnationale kieslijsten, maar wil de mogelijkheden voor het initiatiefrecht voor het Europees Parlement verkennen, mits initiatiefwetten aan vooraf ingekaderde voorwaarden voldoen."

### Toelichting:

Het initiatiefrecht voor het Europees Parlement moeten we niet per definitie uitsluiten. Het biedt mogelijkheden om de afstand te verkleinen tussen Europese wetgeving en Europese burgers en vergroot de transparantie van Europese wetgevingsprocessen. Daarnaast geeft het initiatiefrecht het Europees Parlement meer bevoegdheden die noodzakelijk zijn om tegenwicht te bieden aan de Europese Commissie, de Europese Raad en een grote hoeveelheid aan lobbyisten die het Europese beleid beïnvloeden. Op dit moment heeft het Europees Parlement alleen het recht een verzoek neer te leggen bij de Europese Commissie en om al lopende wetsvoorstellen te amenderen. Dit amendement roept niet op dat het initiatiefrecht voor het Europees Parlement op dezelfde manier georganiseerd moet worden als in de Tweede Kamer. Er moeten randvoorwaarden geschepd worden om invulling te geven aan het initiatiefrecht voor het Europees Parlement. Dit amendement heeft dan ook als doel dat de ChristenUnie zich uitsprekt voor het verkennen van de mogelijkheden voor dit initiatiefrecht zonder het bij voorbaat uit te sluiten.

## Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

De VPC heeft er bewust voor gekozen om initiatiefrecht voor het Europees Parlement niet op te nemen in de lijst met voorstellen voor het vergroten van de democratische legitimiteit van de EU. Reden hiervoor is de zorg dat initiatiefrecht voor het Parlement kan leiden tot een wildgroei aan wetsvoorstellen, terwijl er nu al zorgen zijn over overregulering. Ook kan initiatiefrecht voor het Parlement er mogelijk toe leiden dat er allerlei ethische thema's, zoals het erkennen van abortus als mensenrecht, op de Europese agenda komen terwijl de ChristenUnie vindt dat ze daar niet horen. Daarnaast is het een feit dat de Europese Commissie zich de afgelopen jaren zeer assertief heeft getoond in presenteren van wetgevingsvoorstellen, ook op (niet-bindend) verzoek van het Europees Parlement. De directe noodzaak voor een apart initiatiefrecht is daarom niet helder, de risico's echter wel. De VPC ziet geen reden om van dit standpunt af te wijken.

***Het Landelijk Bestuur ontraadt dit amendement.***

---

## Amendement 16 Gelijkwaardigheid begint met verzoening

Ingediend door een collectief van 12 leden, hoofdindiener Nathalie Nede

Vindplaats: pagina 46, regelnr(s) 42

Wilt u tekst wijzigen, weglaten of toevoegen? **toevoegen**

**Als u tekst wilt toevoegen, geef dan de exacte plaats aan door de laatste drie woorden te noemen voor uw in te voegen tekst:**

en religieuze organisaties

### **Tekstvoorstel:**

Dekolonisatie. Er komt meer aandacht voor het proces van dekolonisatie van de voormalig Europese koloniën. Hierbij zijn verzoening en herstel de leidraad. Het teruggeven van roofkunst is hier onderdeel van.

### **Toelichting:**

Een gelijkwaardig partnerschap kan pas ontstaan na verzoening en herstel. Aandacht en erkenning voor dit proces is ook op Europees niveau noodzakelijk.

## **Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden**

Hoewel de strekking van het amendement sympathiek is, is het onduidelijk wat de toegevoegde waarde van de EU op dit gebied zou kunnen zijn, en wat voor rol de EU hierin zou moeten hebben. De EU als internationale organisatie is zelf niet betrokken geweest bij het kolonialisme waar dit amendement op lijkt te duiden. Het lijkt daarom logischer dat een proces van vrede en verzoening begint onderop, in de lidstaten die een koloniaal verleden hebben.

***Het Landelijk Bestuur ontraadt dit amendement.***

---